

Vyhodnotenie národného sektorového programu Slovenskej obchodnej inšpekcie zameraného na kontrolu ľahkých elektrických vozidiel

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) ako orgán dozoru nad dodržiavaním ustanovení zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, v súlade s § 20 ods. 14 citovaného zákona, vypracovala a následne zrealizovala národný sektorový program zameraný na dohľad nad trhom v skupine výrobkov poháňaných elektrickým pohonom, ktoré sú určené na prepravu osôb za účelom ich prevádzky v cestnej premávke alebo mimo nej (ďalej len „ľahké elektrické vozidlá“).

Hlavným cieľom programu, bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktorí uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu Slovenskej republiky (ďalej len „SR“) ľahké elektrické vozidlá v zmysle Nariadenia vlády SR č. 436/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia v znení neskorších predpisov v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 168/2013 z 15. januára 2013 o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek v nadväznosti na zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Výkon dohľadu SOI prebiehal od apríla do novembra roku 2019 na celom národnom trhu SR, ako aj pri vstupe na trh EÚ, so zameraním sa na správnosť a úplnosť značenia, sprievodnej a technickej dokumentácie, vrátane návodov na použitie, a na kontrolu bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami podľa platných právnych predpisov vzťahujúcich sa na ľahké elektrické vozidlá.

Podkladom na vypracovanie a následné zrealizovanie programu na predmetnú sortimentnú skupinu výrobkov boli negatívne skúsenosti z kontrol na národnom trhu SR, ako aj z kontrol v rámci colnej spolupráce medzi SOI a Finančným riaditeľstvom SR pri vstupe ľahkých elektrických vozidiel na jednotný trh, v období rokov 2017 a 2018.

Program bol zameraný na kontrolu ľahkých elektrických vozidiel, ktoré podľa ich technického vyhotovenia a určenia spôsobu ich použitia spadajú do rámca dvoch harmonizovaných oblastí:

- výrobky patriace do oblasti posudzovania zhody vozidiel kategórie V v zmysle Nariadenia vlády SR č. 436/2008 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia v znení neskorších predpisov (ďalej len „*NV SR č. 436/2008 Z. z.*“) v nadväznosti na zákon č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „*zákon č. 56/2018 Z. z.*“);
- výrobky patriace do oblasti typového schválenia vozidiel kategórie L v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 168/2013 z 15. januára 2013 o schvaľovaní a dohľade nad trhom dvoj alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek (ďalej len „*Nariadenie (EÚ) č. 168/2013*“) v nadväznosti na zákon č. 106/2018 Z. z. o prevádzke vozidiel v cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „*zákon č. 106/2018 Z. z.*“).

Ľahké elektrické vozidlá patria do skupiny výrobkov, ktorých uvedenie na trh bez náležitého posúdenia zhody/typového schválenia odôvodňuje pravdepodobnosť vzniku rizika ublíženia na zdraví nielen pre ich používateľov, ale rovnako aj pre ostatných účastníkov cestnej premávky a ohrozenia iného oprávneného záujmu.

Vo väčšine prípadov sú tieto výrobky dovážané z 3. krajín a nespĺňajú požiadavky stanovené v právnych predpisoch EÚ nielen v informačných povinnostiach, ale aj pokiaľ ide o ich technické vlastnosti.

Predmet kontroly

Predmetom programu boli ľahké elektrické vozidlá nasledujúcich kategórií v zmysle zákona č. 106/2018 Z. z.:

- vozidlá kategórie L s maximálnym trvalým menovitým výkonom do 6 kW a s maximálnou konštrukčnou rýchlosťou do 45 km/h, určené na prevádzku v cestnej premávke;
- vozidlá kategórie V ako strojové zariadenia, určené na prevádzku v cestnej premávke alebo mimo nej.

Vozidlá kategórie V

Zákon č. 106/2018 Z. z. ustanovuje kategóriu vozidiel V (ostatné vozidlá), na ktoré sa za účelom ich prevádzky v cestnej premávke nevyžaduje typové schválenie. Predmetné výrobky sa zaraďujú medzi strojové zariadenia ako tzv. „určené výrobky“ v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z.. Pred uvedením týchto výrobkov na trh alebo do prevádzky musí **výrobca** predpísaným spôsobom **posúdiť zhodu** ich vlastností so stanovenými technickými požiadavkami, **vydať písomné ES vyhlásenie o zhode** a označiť ich **značkou CE**. Okrem vyššie uvedeného musia súčasne vozidlá kategórie V spĺňať náležitosti uvedené vo vyhláske Ministerstva dopravy a výstavby SR č. 134/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevádzke vozidiel v cestnej premávke (ďalej len „*vyhláska MDV SR č. 134/2018 Z. z.*“).

Medzi kontrolované vozidlá kategórie V ako strojové zariadenia patrili:

- bicykle s pomocným motorčekom (EPAC bicykle),
- kolobežky s pomocným motorčekom,
- samovyvažovacie vozidlá (jednokolesové, dvojkolesové, hoverboardy a segway-e).

bicykel s pomocným motorčekom (EPAC bicykel) - vozidlo na vlastný pohon vybavené pedálmi a prídavným/pomocným elektrickým motorom, ktoré nemožno poháňať výlučne pomocou tohto prídavného/pomocného elektrického motora s maximálnym trvalým menovitým výkonom 0,25 kW, ktorého výkon sa progresívne musí znižovať a úplne prerušiť, keď vozidlo dosiahne rýchlosť 25 km/h, alebo aj skôr, keď cyklista prestane šliapať do pedálov;

kolobežka s pomocným motorčekom - vozidlo, ktoré musí naďalej zachovávať pôvodný charakter kolobežky, pričom na pohon okrem ľudskej sily slúži aj pomocný motorček;

Poznámka:

Novelou vyhlášky MDV SR č. 134/2018 Z. z. sa ustanovenie upravujúce vymedzenie kolobežky s pomocným motorčekom zmenilo. Podľa právnej úpravy účinnej od 1.1.2020 kolobežka s pomocným motorčekom je nemotorové vozidlo zachovávajúce pôvodný charakter kolobežky, pričom:

- na pohon okrem ľudskej sily slúži aj elektrický pomocný motorček, ktorý neumožňuje vyvinúť rýchlosť vyššiu ako 25 km/h,
- nie je vybavené sedadlom.

samovyvažovacie vozidlo - vozidlo založené na vnútornej nestabilnej rovnováhe, ktoré na zachovanie svojej rovnováhy potrebuje pomocný riadiaci systém.

Tabuľka č. 1 - Prehľad kontrolovaných vozidiel kategórie V ako strojových zariadení

Samovyvažovacie vozidlá			Dvojkolesové vozidlá	
Jednokolesové	Dvojkolesové	Segway	Elektrická kolobežka	EPAC bicykel
				

Vozidlá kategórie L

Zákon č. 106/2018 Z. z. ustanovuje kategóriu vozidiel L (dvojkolesové motorové vozidlá, trojkolesové motorové vozidlá a štvorkolky), na ktoré sa za účelom ich prevádzky v cestnej premávke vyžaduje **typové schválenie**. Predmetné výrobky musia v zmysle zákona č. 106/2018 Z. z. disponovať **typovým schválením EÚ celého vozidla podľa Nariadenia (EÚ) č. 168/2013**.

Medzi kontrolované vozidlá kategórie L patri:

- **L1e** (ľahké dvojkolesové motorové vozidlá) so subkategóriami:
 - L1e-A (bicykle s pohonným systémom),
 - L1e-B (dvojkolesové mopedy),
- **L2e** (trojkolesové mopedy), so subkategóriami:
 - L2e-P (trojkolesové mopedy určené na prepravu osôb),
 - L2e-U (trojkolesové mopedy na pracovné účely),
- **L6e** (ľahké štvorkolky), so subkategóriami:
 - L6e-A (ľahká cestná štvorkolka),
 - L6e-B (ľahká štvorkolka), so subkategóriami:
 - L6e-BU (ľahká štvorkolka na pracovné účely),
 - L6e-BP (ľahká štvorkolka na prepravu osôb).

Tabuľka č. 2 - Prehľad kontrolovaných vozidiel kategórie L

Ľahké motorové dvojkolesové vozidlá (L1e)		Trojkolesové mopedy (L2e)	Ľahké štvorkolky (L6e)
Bicykle s pohonným systémom L1e-A	Dvojkolesové mopedy L1e-B		
 	 	 	

Obsah kontroly

SOI vykonávala kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre danú skupinu ľahkých elektrických vozidiel nasledovnými formami:

Kontrola požiadaviek na označovanie ľahkých elektrických vozidiel

Požiadavky na označovanie ľahkých elektrických vozidiel sa líšia v závislosti od legislatívy, ktorá sa na tieto výrobky vzťahuje.

a) Požiadavky na označovanie ľahkých elektrických vozidiel kategórie V ako strojových zariadení

Všetky strojové zariadenia musia byť viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- obchodné meno (registrovaná obchodná značka) a úplná adresa výrobcu alebo podľa potreby aj jeho splnomocnenca,
- označenie CE,
- označenie série alebo typu,
- výrobné číslo, ak existuje,
- rok výroby.

Poznámka

Označiť strojové zariadenie vyššie uvedenými povinnými údajmi môže výlučne len výrobca.

b) Požiadavky na označovanie ľahkých elektrických vozidiel kategórie L

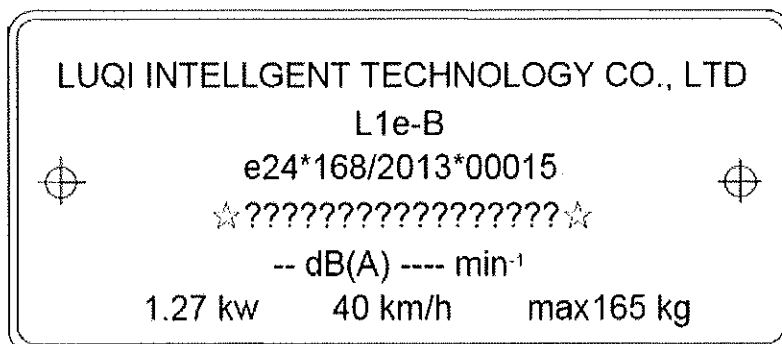
Všetky vozidlá kategórie L musia byť viditeľne, čitateľne a nezmazateľne označené minimálne týmito údajmi:

- názov, registrované obchodné meno alebo registrovaná ochranná známka výrobcu,
- adresa výrobcu ak má sídlo v EÚ alebo adresa zástupcu výrobcu v EÚ, ak má výrobca sídlo mimo EÚ,
- povinný štítok s náležitým označením,
- v prípade výrobkov uvedených na trh z krajín mimo EÚ meno, registrované obchodné meno alebo registrovaná ochranná známka dovozcu a adresa dovozcu.

Poznámka

Označiť vozidlo kategórie L vyššie uvedenými povinnými údajmi (okrem identifikácie dovozcu) môže výlučne len výrobca.

Obrázok č. 1 - Povinný štítok pre vozidlo kategórie L1e-B (dvojkolesový moped):

Kontrola sprievodnej dokumentácie

Sprievodnú dokumentáciu ľahkých elektrických vozidiel tvoria dokumenty nevyhnutné na ich uvedenie na trh a ich ďalšie sprístupňovanie.

a) Sprievodná dokumentácia ľahkých elektrických vozidiel kategórie V ako strojových zariadení

Sprievodnú dokumentáciu strojových zariadení tvorí ES vyhlásenie o zhode a návod na použitie.

ES vyhlásenie o zhode

Každé strojové zariadenie musí byť sprevádzané ES vyhlásením o zhode **bez ohľadu na postavenie hospodárskeho subjektu**. ES vyhlásenie o zhode musí byť v úradnom jazyku krajiny použitia (slovenský jazyk) a môže byť súčasťou návodu na použitie. ES vyhlásenie o zhode môže vydať len výrobca alebo splnomocnený zástupca pričom musí obsahovať minimálne tieto údaje:

1. meno a adresu výrobcu alebo jeho splnomocnenca,
2. typ alebo model, popr. aj číslo šarže alebo výrobné číslo,
3. vetu s výslovným vyhlásením, že strojové zariadenie spĺňa všetky príslušné ustanovenia smernice 2006/42/ES alebo NV SR č. 436/2008 Z. z.,
4. odkaz na použité harmonizované normy,
5. miesto a dátum vydania vyhlásenia o zhode,
6. podpis osoby oprávnenej vyhotoviť ES vyhlásenie o zhode v mene výrobcu alebo jeho splnomocnenca.

Návod na použitie

Návod na použitie ľahkých elektrických vozidiel kategórie V ako strojových zariadení **musí**:

- jednoznačne odkazovať, že je určený pre kontrolovaný druh zariadenia,
- sprevádzať každé strojové zariadenie v úradnom jazyku alebo jazykoch Spoločenstva v členskom štáte, v ktorom je uvedené na trh a/alebo do prevádzky (slovenský jazyk).

Na jazykovej verzii (verziách) overenej výrobcom alebo jeho splnomocnencom sa musia uviesť slová „pôvodný návod na použitie“. Ak neexistuje „pôvodný návod na použitie“ v úradnom jazyku (jazykoch) krajiny, v ktorej sa strojové zariadenie bude používať, preklad do tohto jazyka (jazykov) musí zabezpečiť výrobca alebo jeho splnomocnenec, alebo osoba, ktorá uvádza strojové zariadenie do príslušnej jazykovej oblasti. Preklad musí byť označený slovami „preklad pôvodného návodu na použitie“ a v tomto prípade musí byť preklad sprevádzaný aj pôvodným návodom na použitie.

Poznámka

Podrobné požiadavky na ES vyhlásenie o zhode a návod na použitie strojových zariadení sú uvedené v prílohe č. 1 resp. v prílohe č. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/42/ES zo 17. mája 2006 o strojových zariadeniach a o zmene a doplnení smernice 95/16/ES.

b) Sprievodná dokumentácia ľahkých elektrických vozidiel kategórie L

Sprievodnú dokumentáciu ľahkých elektrických vozidiel kategórie L tvorí osvedčenie o typovom schválení EÚ vozidla, osvedčenie o zhode CoC a návod na použitie.

Osvedčenie o typovom schválení EÚ vozidla

Osvedčením o typovom schválení EÚ, ktoré vydáva orgán typového schválenia, sa osvedčuje, že typ vozidla spĺňa požiadavky uvedené v Nariadení (EÚ) č. 168/2013.

Osvedčenie o typovom schválení EÚ vozidla obsahuje vo forme príloh:

1. informačný zväzok uvedený v článku 29 ods. 10 Nariadenia (EÚ) č. 168/2013,
2. skúšobné výsledky,
3. meno a vzor podpisu osoby, oprávnenej podpisovať osvedčenia zhody a vyhlásenie o jej funkcii v spoločnosti,
4. vyplnený vzor osvedčenia o zhode.

Osvedčenie o typovom schválení EÚ vozidla sa vydáva na základe vzoru uvedeného v prílohe č. 6 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 901/2014, ktorým sa vykonáva Nariadenie (EÚ) č. 168/2013, pokiaľ ide o administratívne požiadavky týkajúce sa schvaľovania a dohľadu nad trhom dvoj- alebo trojkolesových vozidiel a štvorkoliek (ďalej len „*nariadenie Komisie (EÚ) č. 901/2014*“).

Osvedčenie o zhode CoC

Každé vozidlo kategórie L musí byť sprevádzané osvedčením o zhode CoC (z angl. Certificate of Conformity) v papierovej podobe **bez ohľadu na postavenie hospodárskeho subjektu**.

Takéto osvedčenie musí byť kupujúcemu vydané bezplatne spolu s vozidlom. Jeho vydanie nesmie byť závislé od výslovnej žiadosti alebo predloženia dodatočných informácií výrobcovi.

Osvedčenie o zhode CoC musí byť aspoň v jednom z úradných jazykov EÚ a musí byť zabezpečené proti falšovaniu - papier použitý na certifikát musí byť chránený niekoľkými tlačiarenskými bezpečnostnými prvkami.

Osoby oprávnené podpisovať vyhlásenia o zhode musia byť z organizácie výrobcu a musia byť vedením riadne poverené plne niest' právnu zodpovednosť výrobcu, pokiaľ ide o návrh a konštrukciu alebo o zhodu výroby vozidla.

Osvedčenie o zhode CoC musí byť vyhotovené v súlade so vzorom uvedeným v prílohe č. 4 vykonávacieho nariadenia Komisie (EÚ) č. 901/2014.

Poznámka

Vydať osvedčenie o zhode v papierovej podobe môže výlučne iba výrobca.

Návod na použitie

Návod na použitie ľahkých motorových vozidiel kategórie L **musí**:

- jednoznačne odkazovať, že je určený pre kontrolovaný druh vozidla,
- musí sprevádzať každé vozidlo kategórie L v úradnom jazyku alebo v úradných jazykoch členského štátu, kde sa vozidlo má uviesť na trh, zaevidovať alebo uviesť do prevádzky.

Okrem vyššie uvedeného upravuje zákon č. 106/2018 Z. z. aj iné požiadavky, medzi ktoré patrí najmä:

- upozorniť v sprievodnej dokumentácii na nebezpečenstvo, že vozidlo pri určitom spôsobe používania môže ohroziť bezpečnosť prepravovaných osôb alebo verejné zdravie,
- pravdivo a úplne informovať v sprievodnej dokumentácii o vlastnostiach vozidla.

Kontrola skutočných vlastností

V rámci programu boli odobrané vytypované druhy ľahkých elektrických vozidiel kategórie V na posúdenie plnenia stanovených technických požiadaviek z dôrazom na ich bezpečnosť. Vytypované druhy boli odoberané priamo z ponuky trhu SR a kontrola ich technických požiadaviek a zhody s predpísanými požiadavkami bola vykonávaná v akreditovanom laboratóriu.

Výsledky kontrol

Kontrola vytypovaných ľahkých elektrických vozidiel prebiehala nie len na národnom trhu SR, kde okrem kamenných predajní boli kontrolované aj internetové obchody, ale aj na vstupe na jednotný trh EÚ.

1. Kontrola pri vstupe na jednotný trh Európskej únie

Pri kontrole dovážaných výrobkov z 3 krajín na vstupe na trh Európskej únie SOI spolupracovala s colnými orgánmi s odvolaním na čl. 27 až 29 Nariadenia EP a Rady č. 765/2008, ktorým sa stanovujú požiadavky akreditácie a dohľadu nad trhom v súvislosti s uvádzaním výrobkov na trh a ktorým sa zrušuje nariadenie (EHS) č. 339/93 (ďalej len „Nariadenie č. 765/2008“). V rámci spolupráce bol na rok 2019 vytvorený rizikový profil na ľahké elektrické vozidlá, na základe ktorého hlásili colné orgány SOI ich dovoz.

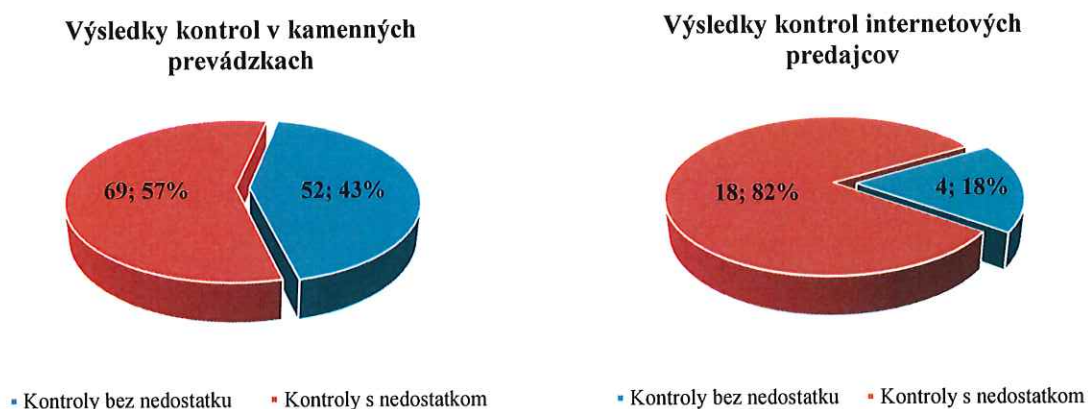
Colné orgány za sledované obdobie zaslali SOI celkom **85 hlásení** týkajúce sa ľahkých elektrických vozidiel, ktoré boli predmetom programu. V rámci týchto hlásení SOI prekontrolovala **110 druhov ľahkých elektrických vozidiel**. Na základe výsledku kontrol bolo zistené, že zo 110 druhov ľahkých elektrických vozidiel **až 76 druhov** nespĺňalo požiadavky platných právnych predpisov EÚ vzťahujúcich sa na tieto výrobky, čo predstavuje **69,09%**. V nadväznosti na zistené nedostatky bolo vydaných spolu **45 záväzných stanovísk** na 76 druhov, že tieto nemôžu byť, v zmysle čl. 29 ods. 2 Nariadenia č. 765/2008, uvedené na jednotný trh EÚ.

2. Kontrola na národnom trhu

V sledovanom období vykonala SOI kontroly plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre danú skupinu ľahkých elektrických vozidiel čo sa týka označovania povinnými údajmi a sprievodnej dokumentácie v **143 predajných jednotkách** (ďalej len „PJ“) v rámci celého Slovenska pričom nedostatky boli zistené v **87 PJ**, čo predstavuje takmer **61% kontrol s nedostatkom**.

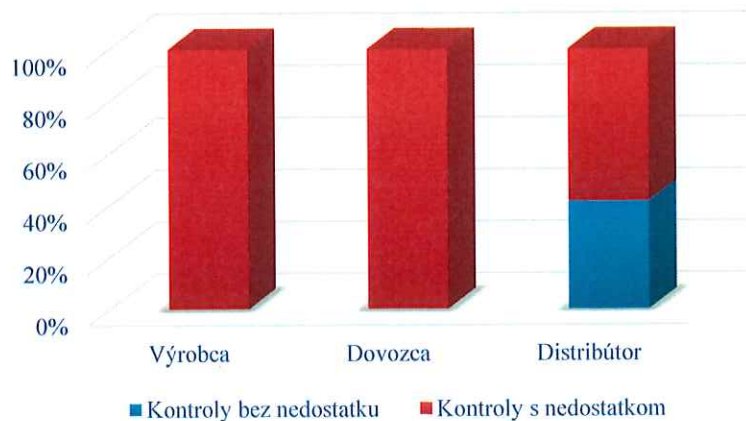
Celkovo bolo prekontrolovaných **493 druhov** ľahkých elektrických vozidiel pričom nedostatky boli zistené u **315 druhov** celkovej hodnote **709 885,87 €**, čo predstavuje **63,89%**.

Graf č. 1 - Porovnanie výsledkov kontrol v kamenných prevádzkach a internetových predajcov

V rámci programu inšpektori SOI prekontrolovali spolu 121 kamenných prevádzok, pričom nedostatky boli zistené v 52 prípadoch, čo predstavuje 43% kontrol s nedostatkom a 22 internetových predajcov, pričom u 18 z nich boli zistené nedostatky, čo predstavuje 82% kontrol s nedostatkom. Kontroly preukázali, že hospodárske subjekty, ktoré sprístupňujú ľahké elektrické vozidlá na trhu SR v kamenných prevádzkach, sú dôslednejší v plnení platných požiadaviek európskych právnych predpisov ako hospodárske subjekty, ktoré predaj ľahkých elektrických vozidiel realizujú prostredníctvom internetového predaja.

Graf č. 2 - Porovnanie výsledkov kontrol podľa postavenia hospodárskeho subjektu v distribučnom reťazci

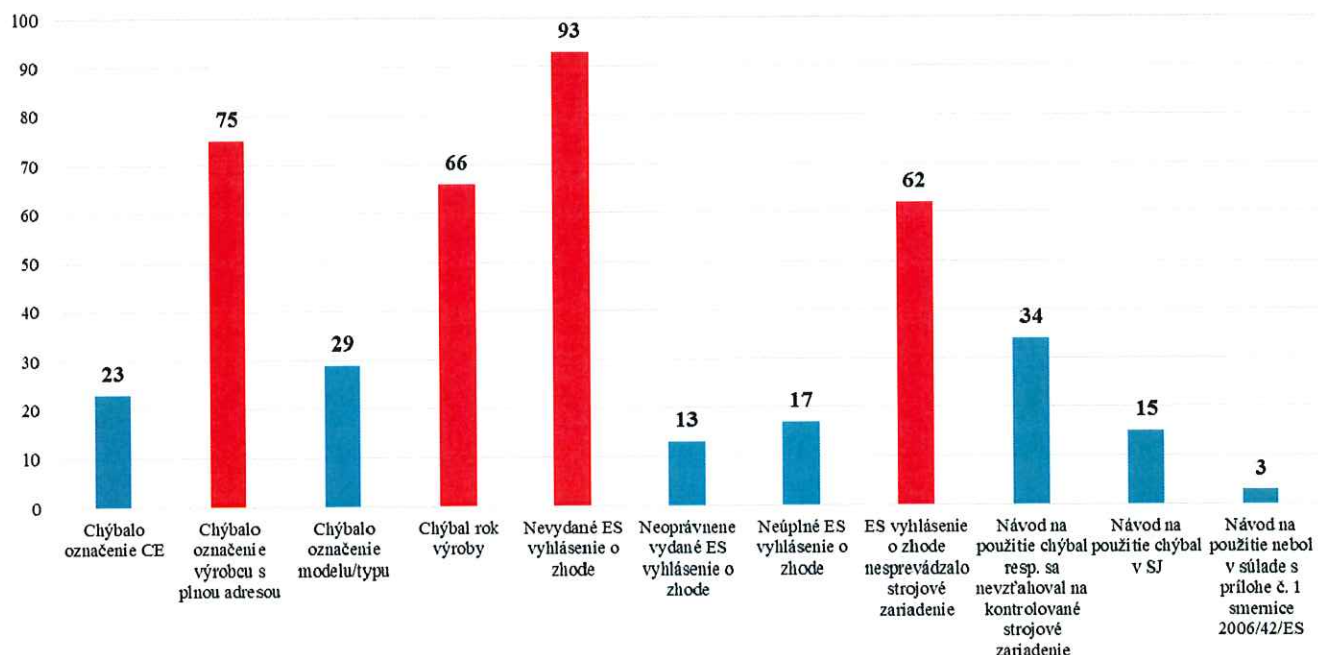

Podľa postavenia hospodárskeho subjektu v distribučnom reťazci boli kontroly vykonané u **3 výrobcov** (zistených 16 druhov s nedostatkom), **3 dovozcov** (zistených 85 druhov s nedostatkom) a **135 distribútorov** (zistených 214 druhov s nedostatkom).

a) Výsledky kontrol ľahkých elektrických vozidiel kategórie V ako strojových zariadení

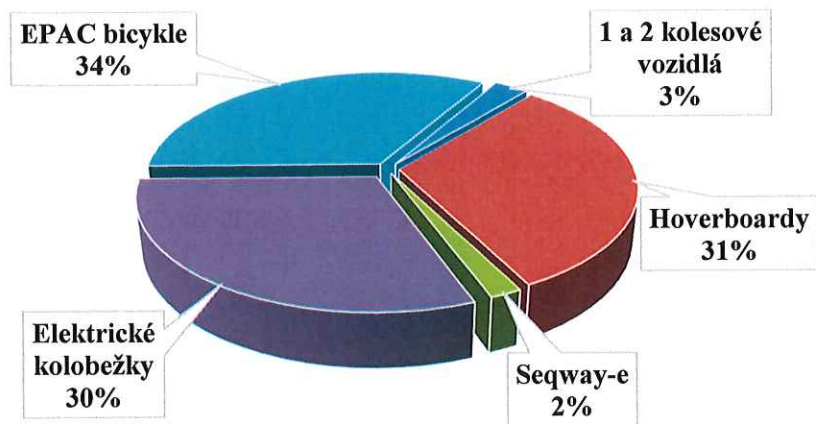
Celkovo bolo prekontrolovaných **397 druhov** ľahkých elektrických vozidiel ako strojových zariadení pričom nedostatky boli zistené u **241 druhov** celkovej hodnoty **549 769,65 €**.

Graf č. 3 - Prehľad zistených nedostatkov pri kontrolách ľahkých elektrických vozidiel kategórie V ako strojových zariadení

Najpočetnejším zisťovaným nedostatkom pri kontrolách plnenia povinností príslušných hospodárskych subjektov vyplývajúcich z právnych predpisov platných pre skupinu ľahkých elektrických vozidiel kategórie V (strojové zariadenia) boli nevydané, chýbajúce alebo neúplné ES vyhlásenia o zhode a to aj napriek tomu, že ES vyhlásenie o zhode je jeden z najdôležitejších dokumentov z oblasti posudzovania zhody s technickými predpismi. Navyše 62 druhov nebolo sprevádzané ES vyhlásením o zhode. Medzi najpočetnejšie nedostatky patrili aj druhy bez označenia výrobcu s plnou adresou a rokom výroby. Zarážajúcim zistením bolo, že 23 druhov nebolo označených značkou CE. Niektoré druhy vykazovali súčasne viac ako jeden nedostatok.

Graf č. 4 - Percentuálne zobrazenie zistených nedostatkov jednotlivých sortimentných skupín kontrolovaných ľahkých elektrických vozidiel ako strojových zariadení

EPAC bicykle, elektrické kolobežky a hoverboardy vykazovali najpočetnejšie nedostatky spomedzi všetkých kontrolovaných strojových zariadení v rámci programu. Spolu tvorili viac ako 95% výrobkov so zisteným nedostatkom.

Na základe výsledkov kontrol bolo spolu uložených **108 opatrení** v zmysle § 27 ods. 1 zákona č. 56/2018 Z. z. na **241 druhov** v celkovej hodnote **549 769, 65 €**, ktorými SOI zakázala ďalšie sprístupňovanie ľahkých elektrických vozidiel kategórie V (strojové zariadenia) a nariadila ich stiahnutie z trhu z dôvodu ich nezhody s predpísanými platnými požiadavkami.

V rámci kontroly SOI odobrala na overenie bezpečnosti a zhody s technickými požiadavkami stanovenými v NV SR č. 436/2008 Z. z. resp. v smernici č. 2006/42/ES **9 druhov** ľahkých elektrických vozidiel kategórie V (strojové zariadenia). Z tohto počtu na základe výsledkov skúšania v akreditovanom laboratóriu:

- 8 druhov nespĺňalo požiadavky príslušného technického predpisu avšak išlo o nedostatky, ktoré nemohli mať za následok ohrozenie bezpečnosti spotrebiteľa; z toho pri 2 druhoch bol výrobca so sídlom v EÚ, 6 druhov bolo dovezených z 3 krajín,
- 1 druh je v čase písania správy v akreditovanom laboratóriu.

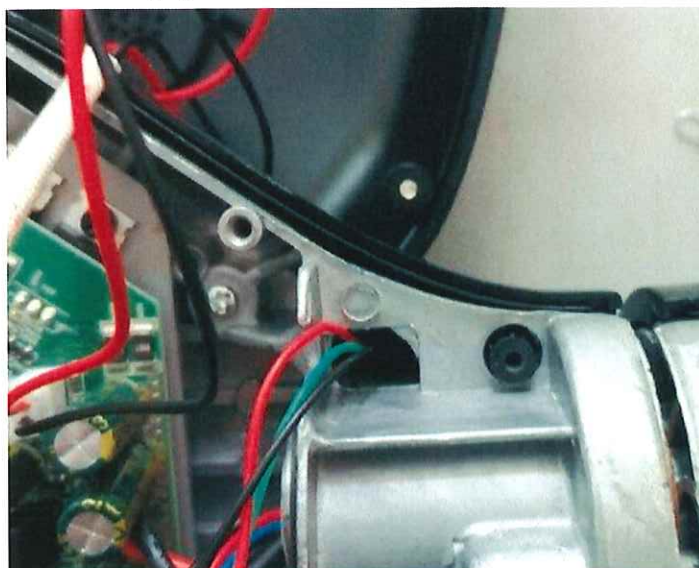
Poznámka

V 2 prípadoch ľahkých elektrických vozidiel kategórie V, s výrobcami so sídlom v EÚ, ich SOI v zmysle Nariadenia č. 765/2008 informovala o úmysle uložiť obmedzujúce opatrenia ešte pred ich uložením. V oboch prípadoch výrobca nereagoval na výzvu a nezaslal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Preto SOI uložila opatrenia, ktorými zamedzila ďalšie sprístupňovanie takýchto výrobkov na trhu SR.

Tabuľka č. 3 - Výsledky skúšok vytypovaných ľahkých elektrických vozidiel kategórie V (strojové zariadenia)

Názov	Použitá technická norma	Počet skúšaných druhov	Výsledok	Nedostatky
Hoverboard 	STN EN 60335-1	3	3x nesplnenie požiadaviek	Chýbajúce značenie na výrobku (výrobca, model/typ, neoznačený spínač zapnutia/vypnutia) Chýbajúce bezpečnostné inštrukcie Vnútročné spojenia – ostré hrany (poškodzovanie vodičov počas prevádzky zariadenia)
Elektrická kolobežka 	STN EN ISO 12100:2010 STN EN 60335-1 STN EN 60335-2-29 STN EN 14619 STN EN 15194	4	3x nesplnenie požiadaviek 1x prebieha skúšanie	Chýbajúce značenie na výrobku (menovité napätie, príkon, druh napájania, výrobca, model/typ atď.) Chýbajúce bezpečnostné inštrukcie Návod na použitie nie je v súlade s prílohou č. 1 smernice č. 2006/42/ES ES vyhlásenie o zhode nie je v súlade s prílohou č. 2 smernice č. 2006/42/ES
EPAC bicykel 	STN EN 14764:2003 STN EN 15194+A1:2012	1	1x nesplnenie požiadaviek	Chýbajúce značenie na výrobku (výrobca a číslo normy)
	STN EN 15194:2018	1	1x nesplnenie požiadaviek	Chýbajúce bezpečnostné inštrukcie

Obrázok č. 1 – Vnútročné spojenia - ostré hrany (hoverboard)

Pri dvoch druhoch hoverboardov bolo skúšaním zistené, že cesty pre vodiče mali ostré hrany, čo je v rozpore s požiadavkami stanovenými v technickej norme. V prípade, že povrchy pre vodiče nie sú dostatočne zaoblené, musia sa použiť priechodky.

Obrázok č. 2 – Nedostatočná elektroinštalácia (EPAC bicykel)

Pri jednom druhu bicykla na elektrický pohon (EPAC) elektrická inštalácia prichádzala do styku s pohybujúcimi sa časťami bicykla.

Okrem technických požiadaviek SOI v spolupráci s Národným bezpečnostným úradom testovala na vzorke výrobku – elektrická kolobežka XIAOMI model M365 tzv. „**kybernetickú bezpečnosť**“ t. j. jej softvérové zabezpečenie a to konkrétne:

- a) možné zneužitie Anti-Theft funkcie na zablokovanie kolobežky v kľudovom stave na zabránenie jej rozbehnutiu,
- b) možné zneužitie Anti-Theft funkcie na zablokovanie kolobežky počas jazdy a tým znížiť jej rýchlosť, resp. ju úplne zastaviť,
- c) možnosť nainštalovať vlastný firmware a v jeho zdrojovom kóde modifikáciou špecifických konštánt ovplyvniť prevádzkové parametre kolobežky.

Výsledky skúšok preukázali, že použitie funkcie Anti-Theft skutočne zablokuje kolobežku v kľudovom stave a tým zabráni jej rozbehnutiu. Možné zneužitie Anti-Theft funkcie na zablokovanie kolobežky počas jazdy a tým možnosť znížiť jej rýchlosť, resp. ju úplne zastaviť, nebolo potvrdené. Použitím verejne dostupných zdrojov a aplikácií je však do zariadenia možné nainštalovať vlastný firmware bez potreby akejkoľvek autentifikácie. Inštalácia modifikovaného firmwaru vytvára priestor pre vykonanie ľubovoľného kódu a priamu zmenu prevádzkových parametrov kolobežky. Neodborná manipulácia prevádzkových parametrov môže mať negatívne dopady na životnosť zariadenia, môže ohroziť plynulosť cestnej premávky alebo v prípade cieľených útokov ohroziť zdravie občanov.

Bližšie informácie ohľadom kybernetickej bezpečnosti predmetnej elektrickej kolobežky, vrátane opatrení na odstránenie zisteného nedostatku, sú zverejnené na webovej stránke SOI v sekcii „**Nebezpečne-výrobky/Upozornenia**“.

b) Výsledky kontrol ľahkých elektrických vozidiel kategórie L

V priebehu kontrolnej akcie inšpektori SOI prekontrolovali celkovo **96 druhov** vozidiel kategórie L. Nedostatky boli zistené u **74 druhov** v celkovej hodnote **160 116,22 €**, čo predstavuje **77,08 %** z celkového počtu kontrolovaných druhov vozidiel kategórie L.

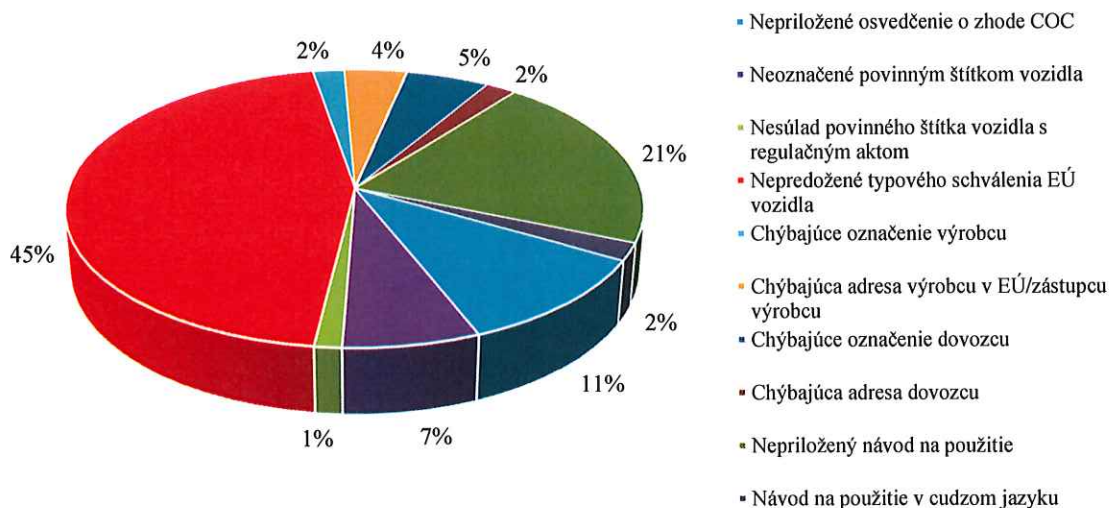
Zistené nedostatky u ľahkých elektrických vozidiel kategórie L:

- na **68 druhov** nebolo predložené typové schválenie EÚ celého vozidla;
- **16 druhov** nebolo povinne sprevádzaných osvedčením o zhode COC;
- **10 druhov** nebolo opatrených povinným štítkom vozidla;
- **2 druhy** neboli označené povinným štítkom vozidla v súlade s nariadením (EÚ) č. 168/2013;
- **3 druhy** neboli označené názvom, registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou známkou výrobcu;
- **6 druhov** nebolo označené adresou výrobcu v EÚ alebo adresou zástupcu výrobcu v EÚ, ak má výrobca sídlo mimo EÚ;
- **8 druhov** nebolo označené názvom, registrovaným obchodným menom alebo registrovanou obchodnou známkou dovozcu;
- **3 druhy** neboli označené adresou dovozcu;
- **31 druhov** nebolo sprevádzané návodom na použitie, resp. tento sa nevzťahoval na kontrolované vozidlo;
- **3 druhy** neboli sprevádzané návodom na použitie v slovenskom jazyku.

Poznámka

Niektoré druhy vykazovali súčasne viac ako jeden nedostatok.

Graf č. 5 - Percentuálne vyjadrenie zistených nedostatkov ľahkých elektrických vozidiel kategórie L

Najčastejšie zisťovaný nedostatok – nepredloženie typového schválenia EÚ celého vozidla (45%), je výsledkom neznalosti hospodárskych subjektov, ktorí pomúkajú na predaj predmetné výrobky ako vozidlá kategórie V (strojové zariadenia v zmysle NV SR č. 436/2008 Z. z.) a to aj napriek tomu, že ich technické vyhotovenie jednoznačne spĺňa podmienky uplatňovania Nariadenia (EÚ) č. 168/2013.

Tabuľka č. 5 - Zistené nedostatky v závislosti od kategórie vozidiel kategórie L

Vozidlo kategórie L1e	Zistený nedostatok	Počet druhov
	k vozidlu nebolo priložené osvedčenie o zhode COC	11
	vozidlo nebolo opatrené povinným štítkom	10
	povinný štítok vozidla nebol v súlade s regulačným aktom	1
	typové schválenie EÚ celého vozidla nebolo predložené	55
	na vozidle chýbal názov, registrované obchodné meno alebo registrovaná obchodná známka výrobcu	3
	na vozidle chýbala adresa výrobcu v EÚ alebo adresa zástupcu výrobcu v EÚ, ak má výrobca sídlo mimo EÚ	5
	na vozidle chýbal názov, registrované obchodné meno alebo registrovaná obchodná známka dovozcu	7
	na vozidle chýbala adresa dovozcu v EÚ	2
	k vozidlu nebol priložený návod na použitie, resp. sa nevzťahuje na kontrolované vozidlo	24
návod na použitie priložený k vozidlu nebol v slovenskom jazyku	3	

Vozidlo kategórie L2e	Zistený nedostatok	Počet druhov
	k vozidlu nebolo priložené osvedčenie o zhode COC	1
	povinný štítok vozidla nebol v súlade s regulačným aktom	1
	typové schválenie EÚ celého vozidla nebolo predložené	7
	na vozidle chýbala adresa výrobcu v EÚ alebo adresa zástupcu výrobcu v EÚ, ak má výrobca sídlo mimo EÚ	1
	na vozidle chýbal názov, registrované obchodné meno alebo registrovaná obchodná známka dovozcu	1
	na vozidle chýbala adresa dovozcu v EÚ	1
	k vozidlu nebol priložený návod na použitie, resp. sa nevzťahuje na kontrolované vozidlo	5

Vozidlo kategórie L6e	Zistený nedostatok	Počet druhov
	k vozidlu nebolo priložené osvedčenie o zhode COC	4
	typové schválenie EÚ celého vozidla nebolo predložené	6
	k vozidlu nebol priložený návod na použitie, resp. sa nevzťahuje na kontrolované vozidlo	2

Z výsledkov kontroly ľahkých elektrických vozidiel kategórie L vyplýva, že **70,8%** kontrolovaných druhov bolo sprístupňovaných na trhu bez typového schválenia EÚ vozidla.

Na základe výsledkov kontrol bolo spolu uložených 16 opatrení v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) bodu 1 a § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov na 74 druhov v celkovej hodnote **160 116,22 €**, ktorými SOI zakázala ďalšie sprístupňovanie ľahkých elektrických vozidiel kategórie L a nariadila ich stiahnutie z trhu z dôvodu ich nezhody s predpísanými platnými požiadavkami.

Záver

Hlavným cieľom národného sektorového programu, bolo preveriť dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktorí uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu SR ľahké elektrické vozidlá kategórie V a L. Išlo najmä o kontrolu technickej a sprievodnej dokumentácie, správnosti a úplnosti ich označovania a v neposlednom rade aj o kontrolu technických vlastností.

Výsledky kontroly preukázali, že z celkového počtu kontrolovaných druhov až 63,89% nespĺňalo predpísané požiadavky platných právnych predpisov. Jedným z najdôležitejších faktorov, prečo tieto výrobky nie sú v súlade s predpísanými požiadavkami je neznalosť hospodárskych subjektov pod aký právny predpis ním sprístupňované ľahké elektrické vozidlá zaradiť.

SOI musela čeliť viacerým sťažnostiam vo vzťahu k definovaniu výrobkov ako vozidiel kategórie L v nadväznosti na ich ponuku na predaj ako elektrické kolobežky. V danej veci boli kontrolované osoby viackrát upozornené na definíciu kolobežky v zmysle technickej normy STN EN 14619: *Kolieskové športové zariadenia – kolobežky, podľa ktorej pod týmto pojmom rozumieme „zariadenie pre jazdu, ktoré sa skladá z najmenej jednej dosky (plošiny, stúpadla), dvoch kolies ľubovoľnej veľkosti, kolmého prvku pre pribrzdovanie a riadiaceho systému, ktoré je určené k použitiu na rovnom, čistom a suchom povrchu“*. Skutočnosť, že kolobežka nemôže byť opatrená sedadlom je v súčasnosti už jasnejšie zadefinovaná v novele vyhlášky MDV SR č. 134/2018 Z. z..

Inšpektori SOI sa počas kontrol pravidelne stretávali s rozličným označením takýchto výrobkov pod názvami, ako napr. elektrická kolobežka, elektrický Harley, elektrický skúter či E-bike. Zavádzajúce označovanie výrobkov kontrolované osoby realizovali jednak z neznalosti prislúchajúcich právnych predpisov, ale aj s cieľom vzbudiť dojem, že ide o prostriedok dopravy, na ktorý nie je potrebné vodičské oprávnenie. Uvedené je možné považovať za porušenie v zmysle zákona č. 106/2018 Z. z. /uvádzať na trh a sprístupňovať na trhu len vozidlá, ktoré majú udelené typové schválenie celého vozidla/, ale aj za využívanie nekalých obchodných praktík v zmysle zákona č. 250/2007 Z. z..

Ďalšie zistené nedostatky boli zapríčinené najmä v spojitosti s vyššie uvedeným konštatovaním. Hospodársky subjekt, ktorý nepozná právny predpis, pod ktorý ním sprístupňovaný výrobok patrí, nemôže poznať ani povinnosti, ktoré mu z daného predpisu vyplývajú.

Opatrenia

1. Celkovo bolo spolu uložených 124 povinných opatrení na 315 druhov v celkovej hodnote 709 885,97 €.
2. V zmysle § 27 ods. 1 zákona č. 56/2018 Z. z. bolo spolu uložených 108 povinných opatrení na 241 druhov v celkovej hodnote 549 769, 65 €.
3. V zmysle § 6 ods. 1 písm. a) bodu 1 a § 6 ods. 1 písm. c) zákona č. 128/2002 Z. z. bolo spolu uložených 16 povinných opatrení na 74 druhov v celkovej hodnote 160 116,22 €.
4. V 2 prípadoch ľahkých elektrických vozidiel kategórie V s výrobcami so sídlom v EÚ, ktoré na základe výsledkov skúšok nespĺňali predpísané požiadavky, SOI ich v zmysle Nariadenia č. 765/2008 informovala o úmysle uložiť obmedzujúce opatrenia ešte pred ich uložením. V oboch prípadoch výrobca nereagoval na výzvu a nezaslal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Preto SOI uložila opatrenia, ktorými zamedzila ďalšie sprístupňovanie takýchto výrobkov na trhu SR.
5. SOI, na základe výsledkov kontroly kybernetickej bezpečnosti elektrickej kolobežky XIAOMI model M365 SOI, v rámci kontrolnej činnosti a v záujme dôslednej ochrany spotrebiteľa, vykonala kontrolu trhu SR, ktorej cieľom bolo zabezpečiť, aby sa trhu sprístupňovali len elektrické kolobežky XIAOMI model M365 s verziou firmwaru 1.5.1 alebo vyššou.